

Τό «Καλοβαλμένο φράκιο» είναι αρκετά... κακοβαλμένο ως εκτέλεσις. Θά μιλήσουμε γι' αὐτό εὐθὺς παρακάτω. Διὰ λόγια γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἔργου. Ἔς μία σάτυρα πολιτικῆ, χωρὶς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς Τέχνης θέσαι, εἶναι ἓνα ἔργο γραμμένο μὲ ἀρκετὴν ἐπιθετικότητα καὶ παρατήρησιν ἀρκετὰ ὀξείαν. Οἱ τύποι ποὺ σκισσοῦν ὁ Ὀγγρος συγγραφέας τοῦ ἔχουν ἀλθίθειαν, ἡμποροῦμε νὰ κροσθεύσουμε, ἀτυχῶς, καὶ ἑλληνικὴν ἀλθίθειαν. Καὶ ἴσως αὐτὸ νὰ εἶναι ἐκεῖνο, ποὺ ἔλαμε τὴν ἀναμφισβήτητη, τὴν σαφεῖ ἐπιτυχία τοῦ εἰς τὸ θέατρον τῆς Ὀμονοίας. Ἐνας ράφτης, ποὺ εἶναι αὐθάδης καὶ πονηρὸς καὶ χάρις εἰς τῆς δύο αὐτὲς μέγιστος ἀρετῆς τοῦ (πῶς ἀναποδογύρισεν ὁ πλανήτης μᾶς!) κάμνει θριαμβευτικὰ τὸν ἄρμονο του, μέχρι τῆς ἀκριβοῦς φιλίας ἑνὸς ἑταίρου καὶ τῆς θαρραλέης καρδίας τῆς κόρης ἑνὸς πολυκατομιουμένου δόκιμου, ποὺ, εἶναι κολύ εὐτυχῆς νὰ δῶσιν τὴν κόρη του εἰς τὸν χθεσινὸν ἑσθὸν καὶ ἄλλων ἑνὸς ράφτου, μολὶς ὁ τελευταῖος, κατέκτησε μὲ τὴν αὐθάδη καὶ ἐπιθετικὴν πολιτικολογικὴν ἀερολογίαν τοῦ ἑναν ἑταίρου, κούφον καὶ τρέμοντα. Πόσος ἑλληνικὸς ἐπικαιρότητας, σ' αὐτὴν τὴν σάτυραν! Ἡ αἰατεία τοῦ θεάτρον τῆς Ὀμονοίας εἶναι σάν ν' ἀκούῃ ἔργον ἐπίτηδες γραμμένο γι' αὐτὴν ἀπὸ συγγραφέα προκοσθέντα εἰς τὰς Ἀθήνας καίτοι χνάξοντα εἰς τὸ κροσθεῖον Ζαχαράτου.

Καὶ ὁ μὲν καταπληκτικὸς αὐτὸς κάλφας ράφτης εἶχεν ὡς πρόσθετον καὶ ἀκαταμάχητον ἔπλον ἓνα φράκιο καὶ μολὶστα καλοβαλμένο, — καὶ ἔς τὸ εἶχε σγκόση ἀπὸ ἓνα πελάτην του. Ἀλλὰ πόσοι ἀπὸ τοὺς θαυμάσιους ἀρριβιστάς τῆς νεοἑλληνικῆς ζωῆς μᾶς, στήν πολιτικὴν, τὴν κοινωνία, τὴν δημοσιογραφία, ποὺ φέρουν εἰς μίαν μεγάλην μερίδα τοῦ λαοῦ μᾶς τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τῆς ναυτίας, ποὺ ἀκορυφώθη κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, πόσοι ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν κἂν, ὡς μοναδικὸν ἐφόδιον διὰ τὰ ἔλματα καὶ τὴν καὶκτικὴν, τὸν, ἓνα καθαρὸ καὶ καλοβαλμένο κροσθεῖον, τοῦλάχιστον;

Εἶμαι ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν ἐσκόρπιν' κωμικὴν ἀπίστατον ὅτι ἡθοῖκοι τῆς πείρας τοῦ κ. Μυράτ εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακαταβῶνται ἴσως κολύ. Ὁ ρόλος, εἶναι ἀκαρτέστατον, εἶναι ἑνὸς αὐθάδου παληόπαϊδου. Τὸ πολὺ εἶναι, ἐπιθετικῶς, ἀτάθετον, μὲ τὴν χλιμετρικὴν πρὸς τὸν ἑαυτὸν του πεκαίθησιν τῆς ἀπολύτου καὶ γενναίας ἀμαθείας του, ἓνα ἄγριον, χονδρὸν, θηλ. χυδαῖον καὶ σπερδόν, ἀνθρώπινον ζῷον. Ἡ κομφοῖτης δὲν συγχωρεῖται νὰ εἰναῖ ἄλλο ἀπόπροσποιητικὴ καὶ χονδρῆ, διότι

τὴν ἄλλην κομφοῖτητα ἀδύνατον ἦτο νὰ τὴν γνωρίσῃ καθισμένος ἐκλαδὸν καὶ χειριζόμενος τὴν φαλλίδα καὶ τὴν δελόνα, δέκα ὥρες τὴν ἡμέραν, σ' ἕνα τοῦ τῆς ζωῆς.

Ἐ, λοιπόν, ὁ κ. Μυράτ ἔχει ὀλοοδιολογὸν ἀνιθετες ιδιότητες, εἰς τῆς φύσεως του πλέον καὶ μὲ αὐτὲς παίζει τὸν ρόλον. Ἀλλὰ γιατί τότε νὰ τὸν παίζῃ; Εἶναι κωμικὴ ἀνάγκη νὰ ἐκθετῇ τὸν ἑαυτὸν του; Ἐχάθησαν τὰ ἔργα; Ἡ ἐπὶ τέλος ἐχάθησαν οἱ ἡθοῖκοι; Καλλογίζομαι, ὅτι ὁ ρόλος μολὶς ἡμπορεῖ ν' ἀποδοθῇ ἀπὸ τὸν κ. Ἄγγ. Δάμπρου τοῦ «Ἀθηναίου». Καίτοι καὶ αὐτὸς δὲν ἔχει ἀρκετὴν χονδρὸτητα διὰ τὸν ρόλον. Ἐνῶ εἶνε ἐαυτότερος καὶ αὐτὸς καὶ πρὸ θαυμάσιος, σωματικῶς πλέον, ἀπ' ἑ, τι τὸν θέλει ὁ ρόλος.

Ὁ κ. Μυράτ εἶναι δύο φορές περίπου πρεσβύτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ τύπου ποὺ ὑποκρίνεται. Δὲν θέλουσιν νὰ ἐννοήσωσιν οἱ Ἕλληνες ἡθοῖκοι ὅτι κάθε τρεῖς μῆνας τὰ φωνητικὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου ὁστιαστικῶς ἀλλοιωσὶν δυνάμει, συνεισὶς ἢ φωνὴ ἀλλάζει χροῦμα! Ὀλίγηρον, ἀλλὰ πῶς νὰ κάνομε; Ἐτσι προστάζει ἡ σκληρὰ μετῆρα Φύσις! Ἡ φωνὴ τοῦ κ. Μυράτ εἰς ἓνα ρόλον ἑνὸς παιδιοῦ εἶναι ἄλλο — τὸ πολὺ — εἶναι σήμερον ἑσθηρικῶς ἐπιθετικῶς καὶ κάθε λέξις του, σ' αὐτὸν τὸν ρόλον, φθάνει στὸ αὐτὸ τοῦ ἀκροατοῦ σάν μιά ψευτιά καὶ σάν μιά προσβολὴ κατὰ τῆς στοιχειώδους ἀντιλήψεως τοῦ ἀκροατοῦ του. Δὲν ἔπαρχει τίποτε καταλληλότερον νὰ προδιαθῆσιν ἑναντίον τοῦ ἑνα ἀκροατήριον. Ἐπειτα τὸ σῶμα του εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ πῶστικῶς πλέον γιὰ ρόλους αὐθάδεις, ἐπιθετικῶς καὶ κατακτητικῶς.

Τέλος πάντων, παρεξηγήσεις πόσον χονδρῆς καθιστοῦν τὸ θέατρον τόσον πλήξεως καὶ ἀδιαφορίας ἀνατρέπουσιν δηλαδὴ καθ' ὀλοκληρίαν τὸν προσορισμὸν τοῦ θεάτρον. Ἀπαὶ διὰ παντός, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστηθῇ ἐντόνως ἢ προσοχῆ τῶν ἡθοῖκων μᾶς ἐπὶ τοῦ μεγάλου κινδύνου τῶν πολὺ χονδρῶν παρεξηγήσεων. Ἄν τοῦλάχιστον μᾶς ἐσῶσαν ἀπὸ αὐτῆς, θά εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἀνεχθῶμεν τὸ ἄλλο ἑκαίνο ἀφόρητον καθιστάς, γιὰ τὸ ὅποιον θέσαι δὲν θεωροῦμεν ἑμεῖς αὐτοὺς ὑπευθύνους καὶ κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι ἡθοῖκοι ἐλάχιστοι, τοῦλάχιστον μὲ τὴν ἑνωτικὴν ποὺ διδοῦν εἰς τὴν λέξιν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Ἐνας ποῦ, δικωδότης, διαφέρει εἶναι ὁ νέος κ. Δεγροστίδης τοῦ ὅποιου καὶ δημοσιεύομεν ἐδῶ μιά χρησιμὴν γελοιογραφία τοῦ ἑξηνου γελοιογράφου κ. Ἀβγοστίδη. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο

Έχει ένα ρολόκι ολίγων γραμμών και εμφανίσεις των οποίων το σύνολον δεν φθάνει τὰ πάντε λεπτά. Ἄλλ' εἶναι ὁ μόνος ἔντονα καὶ μὲ πληρότητα θεατρικὸς ἠθοποιός, σ' αὐτὸ τὸ ἔργο.

Ἐχει ἕνα μπεριό φυσικότητα, ἐμπνευστὴ ἀναδραματικῆς εὐλακρονείας. Αὐτὸ εἶναι τὸ ταλέντο. Νὰ εἰσάγῃ τὴν σωστὴν ἐκφρασί, στὴν φωνή, στὸ κεφάλι, στὴς γκριμάτσες στὴς κινήσεις, στὴν γενικὴ σύνθεσι τοῦ ρόλου σου, ἀπλοῦστατα καὶ φυσικώτατα χωρὶς νὰ καταβάλῃς περισσώτερον κόπον ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσάγῃς π.χ. τὸ κεφάλι σου ἢ νὰ καθαρῶς τὰ δόντια σου. Αὐτὸ παρουσιάζει καὶ ὁ Λογοθετιδῆς καὶ εἶναι τὸ ἀσφαλὲς δείγμα ἀσφαλούς ταλέντου! Γιὰ τοῦτο τὸ «καλοβαλμένο φράκι» θεατρικῶς εἶνε τὰ πάντε λεπτά ποὺ θγαίνει ὁ Λογοθετιδῆς. Ὅλες ἡ τρεῖς ἄλλες ὥρες ποὺ διαρκεῖ ἡ παράστασις εἶναι προσιτοίσεις καὶ παραπολοῖσεις θεάτρου. Καὶ πρέπει νὰ ξυύρουν οἱ ἠθοποιοὶ μας, πῶς πληθύνονται εὐτυχῶς στὴν πλατεία τοῦ νοιωθούου τι ἐλέκουν καὶ τί ἀκοῦν.

Ὁ κ. Πληγὸς ἔχει ἐκαιοποιητικῶς τὴν ἐξηρότητα τοῦ γερμανικοῦ τόπου ποὺ ὑποκρινεταί. Ἄλλ' ἀτυχῶς ἡ ἐντύπωσις ἀπὸ μίαν παράστασιν χαλνῆ ὅταν ὁ κύριος ρόλος παίζεταί ἀνακριθῶς. Καὶ δὲν εἶνε ἀτυχῶς καὶ ὁ μόνος. Ὁ κ. Ροζάν, ἡθοποιὸς τοῦ δράματος καὶ τῆς τραγωδίας, καλεῖται νὰ παίξῃ ἕνα ρόλον κωμικόν, τοῦ χυδαίου ἐκατομμυριούχου ἀφελούτου. Ἐπέσθ' εἶναι καλλιτέχνης, κρατεῖ τὸν ρόλον, ἀλλὰ μὲ τὰ δόντια. Καὶ ἀναγκασμένως

νὰ ὑπόγραμμῃ μόνον τῆς ὀριζιμένης ἐκείνης πλευρῆς τοῦ ρόλου ποὺ συμπίπτουν καὶ ἔχουν ἀγέσιν καὶ μὲ τὴν σωματικὴν καὶ φυσικὴν διάπλασιν τοῦ καὶ μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς δραματικῆς, τρόπον τινα, εἰθικὸν ἔτητάς του, διαφαίνει ἀναγκαστικὰ ὑπερβολικὰ ἕνα ρόλον, ποῦ, ἀφοῦ εἶναι κωμικὸς ρόλος, πρέπει νὰ εἶναι ὀλόκληρος ἐλαφρῶσα καὶ κέφι, καὶ τὸν φορτῶνε μονοτονία ἔτσι ὁ ἀκροατῆς, ἀντὶ νὰ διασκεδάσῃ, ὅπερ εἶναι τὸ δικαίωμα καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ. Ἴδού διαὶ διασημῆσις οὗ αὐτὸ τὸ πρῶγμα εἶνε ἡ ἀρνήσις καὶ τὸ ἀντιθέτον τοῦ θεάτρου, — ἕνα θέατρον ἂ τεθοῦτε, ἕνα ἀναποδοσχεριστόμενον δηλαδῆ, ἕνα ἀνεστραμμένο θέατρον.

Ἡ κ. Ροζάν προσπαθεῖ νὰ δῶσῃ φαντασίαν σ' ἕνα ρόλον ποὺ χρειάζεται ἀκόμη περισσότερη καὶ αἰ κ.κ. Λούη καὶ Κολυθεῖ ἔχει καλὰ. Ἡ πρώτη τὸ παραξυλῶνει, μὲ τὴν ἀλήθεια, νὰ ἐπιμένῃ ἀκόμη νὰ κῶνῃ τὰ κοριτσάκια καὶ ἡ δευτέρα δὲν ἔχει καθόλου τὸν ἄερα τοῦ θεάτρου, καίτοι ἀγωνίζεται νὰ τὸν πάρῃ, εἰθὼ καὶ θεκα χρόνια. Μία ποῦ ἐμπνέει ἐλπίδας, (ἐάν, ἐν τῇ μεταξύ, κατορθώσῃ νὰ μορφαθῇ ἐπαρκῶς,) εἶνε ἡ ὑποκρινόμενη τὴν γερουτοκόρη. Ἐχει γλωσσολογικὴν γραμμὴν, ἀλλὰ τῆς λείπει ὀλοτελῶς ἡ καταργασις.

Σκηρικὰ πτωχὰ καὶ χεῖρις γαῦστο, παράστασις ἐν κυριαλεξίῳ κκοκοβαλμένη.